

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТУРИЗМА

Приложение № 1

**КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА КАНДИДАТИ, ЯВЯВАЩИ СЕ НА ИЗПИТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ ПО ПРОФЕСИЯТА
"ЕКСКУРЗОВОД"**

(Утвърдени със Заповед № Т-РД-17-21/07.07.2017 г. на министъра на туризма,
изменени със Заповед № Т-РД-17-32/20.11.2017 г. на министъра на туризма)

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Изпит за придобиване на правоспособност се полага от лицата по чл. 9, ал. 1 и по чл. 32, ал. 1 от Наредба № 1 от 5 януари 2016 г. за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация, необходими за придобиване на правоспособност за упражняване на професията "Екскурзовод" (Наредбата).
2. До изпит за придобиване на правоспособност по професията "Екскурзовод" се допускат за участие всички кандидати, които отговарят на необходимите условия и са представили изискуемите документи по чл.14 от Наредбата.
3. Изпитът за придобиване на правоспособност се провежда от Комисия за провеждане на изпит за придобиване на правоспособност за упражняване на професията „Екскурзовод“ (Комисията) по въпросник, утвърден от министъра на туризма, по предложение на Комисията.
4. Настоящите критерии за оценка имат за цел да опишат реда за провеждане на изпита за придобиване на правоспособност и оценяването на кандидатите за придобиване на правоспособност за упражняване на професията "Екскурзовод".

5. Критериите за оценка и областите от знания, застъпени във въпросника, се обявяват предварително на кандидатите, като се публикуват на официалната интернет страница на Министерството на туризма <http://www.tourism.government.bg>.
6. Всеки член от Комисията получава екземпляр от настоящите критерии за оценка и извършва оценяването на кандидатите по тях.
7. Оценка на Комисията се документират чрез попълването на съответния протокол за оценка.
8. След приключване на всеки етап на оценка комисията взема решение за преминаване към следващия етап. Решението се взема на база протоколите за оценка.

II. ОЦЕНЯВАНЕ НА КАНДИДАТИТЕ ОТ ИЗПИТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА „ЕКСКУРЗОВОД”

9. Изпитът за придобиване на правоспособност за „Екскурзовод” се състои от писмена част (решаване на тест) и устна част (представяне на екскурзоводска беседа по определен маршрут).
10. Тестът се съставя от Изпитната комисия. В теста се включват въпроси със съдържание от темите на области, посочени във въпросника за изпита.
11. Изпитът за придобиване на правоспособност за „Екскурзовод” се оценява с "издържал" или "неиздържал".
  - 11.1. За да се получи оценка „издържал“ на изпита за придобиване на правоспособност, е необходима оценка „издържал“, както на писмената част, така и на устната част изпит.
  - 11.2. Ако писмената част на изпита е с оценка „неиздържал“, кандидатът не се допуска до устен изпит.
  - 11.3. Ако писмената част на изпита е с оценка „издържал“, а устната част е с оценка „неиздържал“ или кандидатът не се е явил на устния изпит, окончателната оценка от изпита е „неиздържал“.
12. При оценка "неиздържал" кандидатът има право да се яви повторно на изпит на една от следващите обявени дати.
13. Резултатите от изпита се вписват в Протокол, който се подписва от членовете на Изпитната комисия и се съхранява в Министерството на туризма.
14. Министърът на туризма или оправомощено от него длъжностно лице издава на кандидата, който е получил оценка „издържал", удостоверение за екскурзоводска

правоспособност съгласно приложение № 1 от Наредба № 1 от 5 януари 2016 г. за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация, необходими за придобиване на правоспособност за упражняване на професията "екскурзовод".

III. РЕД И УСЛОВИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ „ЕКСКУРЗОВОД”

15. Кандидатите се допускат в залата след представяне на лична карта, като се подписват в присъствен списък.

16. Не се допуска ползването на компютри, мобилни телефони и други технически средства. При констатирано нарушение, Комисията отстранява лицето от по-нататъшно участие в изпита, за което се съставя протокол.

17. Писменият изпит (тест) е с максимална продължителност 1 астрономически час или общо 60 минути.

18. Напускането на залата се разрешава след изтичане на първите 30 минути на изпита.

19. За провеждане на писмения изпит се съставят варианти на тест.

20. След обявяване на началото на писмения изпит един от кандидатите изтегля на случаен принцип един от вариантите на теста. Същият кандидат отваря по още един плик от варианти на тест и след сравняване обявява дали тестовете са различни от изтеглените.

21. Кандидатите могат да пишат по време на изпита само с химикал със син цвят.

22. Оповестяването на резултатите от писмения изпит се извършва в същия ден на изпита на официалната интернет страница на Министерство на туризма или по друг подходящ начин.

23. Устният изпит за кандидатите, издържали теста, се провежда в деня, следващ деня на теста, съгласно одобрения график. Устният изпит е с максимална продължителност 20 минути за всеки кандидат.

24. При предаване на писмения тест на Комисията, кандидатът изтегля пред членовете на Комисията една тема от посочените във Втора част „Културно-исторически и природни обекти, и маршрути в България“ на утвърдения от министъра на туризма Въпросник за изпит за придобиване на правоспособност по професията „Екскурзовод“, по която следва да представи екскурзоводска беседа на устния изпит, в случай че е успешно издържал писмения изпит и е допуснат до устен изпит. Изтеглената тема от кандидата се вписва от Комисията.

IV. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА КАНДИДАТИТЕ

25. Всеки от вариантите на тест съдържа по 40 затворени въпроса.
26. Оценката на писмения тест се извършва по точкова система. За всеки верен отговор кандидатът получава 1 точка или максималният резултат, който може да получи кандидата при решаването на теста е 40 точки или 40 бр. верни отговора.
27. За грешен отговор, за посочване на повече от един отговор на един въпрос или за непосочване на отговор точки не се присъждат и съответно не се отнемат.
28. Минималният резултат, при който тестът се счита за успешно „издържан“, е 60 % верни отговори , т.е. 24 бр. верни отговора или 24 точки.
29. До устен изпит се допуска кандидат, който е получил на писмения изпит оценка „издържал“.
30. Оценката на устния изпит се извършва въз основа на определени критерии, отнасящи се до знанията, личните компетенции и умения на кандидата, съгласно Приложение №1 от настоящите критерии за оценка. Кандидатът се оценява по всеки един от посочените критерии.
31. За „издържал“ устния изпит се счита този кандидат, който има общо 3 бр. положителни оценки „ДА“/ „издържал“ при 5-членен състав на Комисията.
32. Крайната оценка от изпита се формира въз основа на оценката от писмената и устната част на изпита като тежестта на писмената част е 40 % и на устната част-60 %.
33. За успешно издържан изпит за придобиване на правоспособност за упражняване на професията „Екскурзовод“ е необходимо кандидатът да е издържал успешно всички части на изпита.

V. РЕД И УСЛОВИЯ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПИСМЕНАТА И УСТНАТА ЧАСТ НА ИЗПИТА ОТ КОМИСИЯТА

34. Писмените тестове се проверяват и оценяват по точкова система от трима членове на Изпитната комисия, независимо един от друг.
- 34.1. В теста под имената на кандидата се вписва резултата с поставената оценка от комисията.
- 34.2. Тестът на всеки кандидат се проверява и подписва от членовете на комисията и се предава на председателя на комисията за изготвяне на окончателния протокол, който се подписва от членовете на комисията.

35. На устния изпит всеки член на комисията оценява професионалните знания, личните компетенции и умения на кандидата въз основа на неговите отговори като непосредствено след изпита на кандидата, се нанася оценката в индивидуален протокол.

35.1. Минималният резултат, при който се счита за успешно „издържан“ устния изпит, е оценка „ДА“ на минимум 4 бр. критерии от общо 7 бр. критерии, съгласно Приложение №1.

35.2. Оценката на кандидата на устния изпит представлява средноаритметично число от оценките на всички членове на комисия.

35.3. Решението за оценката на устния изпит се взема от Комисията с обикновено мнозинство, 50+1 оценки „ДА“. При 5-членен състав на Комисията е необходимо кандидатът да има общо 3 бр. положителни оценки „ДА“/ „издържал“ от Комисията.

36. Резултатите от двете части на изпита - писмен и устен, както и окончателната оценка от изпита за кандидатите се отразяват в Протокол, който се подписва от членовете на Комисията. Оценките са окончателни и не подлежат на преразглеждане.

37. Окончателните резултати от изпита се оповестяват на официалната интернет страница на Министерство на туризма или по друг подходящ начин в 14-дневен срок, считано от датата на последния проведен изпит (последната обявена допълнителна дата за изпит).

38. В срок от 5 работни дни от обявяването на резултатите от изпита по т.37 лицата, които не са преминали успешно изпита за признаване на правоспособност, могат да отправят до Комисията искане да се запознаят с резултатите си.

39. Запознаването с резултатите от изпита лицата извършват лично в присъствието на член на Изпитната комисия и длъжностно лице от администрацията на Министерството на туризма.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

Параграф единствен. Критериите за оценка на кандидати, явяващи се на изпит за придобиване на правоспособност по професията "Екскурзовод", влизат в сила след утвърждаването им от министъра на туризма

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА КАНДИДАТ НА УСТЕН ИЗПИТ

Критерии за оценка на кандидата	ДА	НЕ
I. Критерии, отнасящи се до основните знания на кандидата за самата екскурзоводска беседа (представения туристически маршрут):		
1. Съдържание, фактологическа пълнота и коректност, актуалност и достоверност на беседата		
2. Акуратно структуриране на информацията, яснота, логичност на изложението и стил		
3. Използване на специфична професионална лексика и терминология		
II. Критерии, отнасящи се до личните компетенции и умения на кандидата		
4. Комуникационни/ Комуникативни умения		
5. Представяне и владееене на материала, атрактивно представяне на информацията		
6. Умения за овладяване вниманието на публиката и контакт с нея		
7. Богатство и правилност (грамотност) на езика		
ОБЩ РЕЗУЛТАТ:		

Забележки:

1. Оценката „ДА” или „НЕ” по всеки един от критериите се вписва с отметка (√).
2. Минимален резултат, при който се счита за успешно „издържан“ устния изпит, е оценка „ДА“ на минимум 4 бр. критерии от общо 7 бр. критерии.